

NUOKUT

2/2009

Toimihenkilöt vuonna 2009

Puheenjohtaja
Minna Moisio
Hirvenpolku 7, 40270 Palokka
puh. 040 773 6865
minna.moisio@gmail.com

Varapuheenjohtaja
Asko Hämäläinen
Kuoppaniementie 100, 41325 Laukkavirta
puh. 040 577 0318
rauni.hamalainen@gmail.com

Johtokunnan varsinaiset jäsenet

Sihteeri
Kirsi Tarvonen
Pikkurintie 1, 40660 Jyväskylä
puh. 050 9110 502
tarvonenki@yahoo.com

Rahastonhoitaja, jäsensihteeri
Seija Leppänen
Uudensillantie 20, 41660 Toivakka
puh. 871 568, 040 514 4568

Koulutusvastaava
Jari Parkkisenniemi
Sepänkatu 13 A 1, 40720 Jyväskylä
puh. 050 355 5087
jaripark@kolumbus.fi

Raimo Hänninen
Liepeentie 367, 41400 Lievestuore
puh. 040 702 6674, 861 790

Harri Laurila
laurila.harri@luukku.com

Johtokunnan varajäsenet

Jaana Järvinen
puh. 0400 366 800 (iltaisin)
powerpfote@elisanet.fi

Hanna Helminen
puh. 045 670 9555
hahelminen@gmail.com

Mariikka Lehto
Keskikatu 16 A 38, 40700 Jyväskylä
puh. 040 723 8422
riikka@kutanen.com

Nuokut-lehti, www-sivut
Jaana Pinson
puh. 050 346 6874
jaana.pinson@gmail.com

Jaostojen kokoonkutsujat

Kilpailu-, koulutus- ja vetokoirajaosto
Jaana Järvinen, kokoonkutsuja
Asko Hämäläinen
Hanna Helminen
Jari Parkkisenniemi

Pelastuskoirajaosto
Minna Moisio

Näyttelyjaosto
Susanna Uusitupa-Kärppä
puh. 040 836 8845
susanna.uusitupa@didactics.com
Kirsi Tarvonen

Keski-Suomen Palveluskoirayhdistys ry on toiminut vuodesta 1946. Yhdistyksen sisällä toimii kolme jaostoa: kilpailu-, koulutus- ja vetokoirajaosto, pelastuskoira- sekä näyttelyjaosto.

Yhdistyksellä on oma maja Koirakorpi Lievestuoreella. Saunallinen maja on jäsenten käytettävissä. Majan ympäristössä on harjoittelumaastoa ja tottelevaisuuskoulutukseen sopiva kenttä.

Yhdistys järjestää tottelevaisuus-, maasto- ja pelastuskoirakoulutusta sekä talvisin viisi kertaa viikossa mahdollisuuden harrastaa valjakkohiihtoa. Näiden lisäksi yhdistys järjestää palveluskoirakokeita, tottelevaisuuskokeita, kursseja, luentoja...

Jäseneksi

Jäseneksi voit liittyä maksamalla jäsenmaksun yhdistyksen tilille 529081-410142. Laita viestikenttään nimesi, mahdollisen perheenjäsenen nimi, osoite ja puhelinnumerokin, niin posti tulee perille oikeaan osoitteeseen.

Vanhat jäsenet: jäsenmaksu tulee hoitaa huhtikuun loppuun mennessä (ilmoita viestikentässä nimesi). Erillisiä laskuja ei lähetetä, vaan maksusta pitää huolehtia joka vuosi itse.

Jäsenmaksut vuodelle 2009:

varsinainen jäsen	14 euroa
perhejäsen	5 euroa
ainaisjäsen	140 euroa

KOULUTUKSET • KOULUTUKSET • KOULUTUKSET

AHOLAIDAN KENTTÄ

- itseohjautuva vuoro sunnuntaisin klo 13-14, jos kentällä ei ole kilpailuja tms.
- ohjattu koulutus palaa kesätauolta elokuun viimeisenä viikonloppuna: treenit sunnuntaisin klo 13-14 ja itseohjautuva klo 14-15

TIKKAKOSKI

K-S PKY:n jäsenillä on mahdollisuus käydä kouluttamassa koiriaan Tikkakoskella, puolustusvoimien alueella

- tiistaisin iltapäivällä
- lauantaisin klo 14 alkaen

Puolustusvoimien alueella ei niin vain saa käyskennellä, joten ilmoita nimesi, osoitteesi, sähköpostisi ja henkilötunnuksesi Jaana Järviselle sähköpostilla: powerpfote@elisanet.fi.

HUOM. Aikaisemmin ilmoittautuneet laittakaa osoitteetkin Jaanalle!

Henkilötunnukset toimitetaan keskitetysti komendantille. Kentälle ei saa mennä, jollei tietoa ole ilmoitettu!

Selätä liika jännittäminen

Silmissä sumenee, naama punoittaa ja kainalot kastuu aina ennen kisoja. Jännittää niin peevelisti. Sopiva määrä jännitystä lisäisi suorituksen tehoa - liika taas lamauttaa.

Jännittämisen takaa löytyy minä-kuva eli ajatus itsestä, persoonastamme, ulkoisesta olemuksestamme ja kyvyistämme. Minä-kuvaan sisältyy kolme puolta:

1. ihanne-minä on se, joka toivoisimme olevamme
2. realistinen minä on se, joka todella olemme
3. kolmas minä on se, jona itsensä kokee ja kohtelee.

- Jos minä-kuvat ovat kovin etäällä toisistaan, seurauksena on sisäistä riitaisuutta ja hankaluuksia vuorovaikutussuhteissa. Oireina voi olla mm. ahdistusta, jännitystä ja masennusta, sanoo psykoterapeutti Paula Seppälä.

Jännittäminen tuntuu niin kropassa kuin päänpussakin. Sydän laukkaa satasta, kainalot kastuvat, henki loppuu, naama punoittaa, maha on sekaisin ja perhoseja täynnä. Muisti ei toimi, uudet asiat pyyhkii yli hilseen, ajatus on hukassa. Ahdistaa, hävettää, en osaa mitään. Jännitys pahenee, kun joutuu esiintymään vieraiden edessä ja varsinkin silloin, kun kokee toisen auktoriteetiksi.

- Kukapa ei haluaisi tulla hyväksytyksi ja saada arvostusta, mutta jännittäminen on aivan normaalia ihmisen toimintaa, Seppälä lohduttaa.

Jännittäminen on itse aiheutettua ja siksi siihen on mahdollista vaikuttaa. Liika jännittäminen selättyy usein itsehoidolla:

- tee mielikuvaharjoituksia: käy tuleva suoritus mielessäsi läpi useamman kerran, kuvittele tuomaristolle pellepukimet päälle tai kutista heidät käpiöiksi

- rentoudu: jännitä ja rentouta vuorotellen kehon eri osia
- seuraa hengitystä käsi vatsalla ja rinnalla
- siedätysshoidolla: kisatottumusta saa vain kilpailemalla

Jos punastelut, tykytykset, vapinat ja hikoilut tulee tulkittua kielteisinä, syntyy ajatus epäonnistumisesta. Jos taas miettii: ”Sydän läpättää - olen siis vireessä”, seuraa ajatus onnistumisesta. Usein muut eivät edes huomaa jännittämistä.

- Kilpailutilanteissa on tärkeitä keskittyä suoritukseen eikä lopputulokseen. Ole realistinen: älä vaadi itseltäsi omaa tasoasi parempia suorituksia. Täydellisyyteen pyrkiminen väkisin on turha taakka. Teet sen, mihin pystyt ja se riittää. Tärkeintä on elää tässä ja nyt kilpailun aikana, listaa Seppälä menestyksen avaimia ja lisää tärkeän asian:

- Muistakaa kannustaa toisianne!

Jos kisa menee pieleen, ei se tarkoita, että olet tyhmä ja kelvoton. Oma asenne ratkaisee. Onko tärkeää, että koiran kanssa on mukava touhuta kisoissakin vai onko pakko menestyä? Persiilleen menneen kilpailun jälkeen ei paljoa naurata, mutta huumorintaju on monessa tilanteessa hyvä apu.

- Naura ittelles ensin, ennen kuin muut kerkee, neuvoo Seppälä.

Jaana Pinson

Lähde: psykoterapeutti Paula Seppälän luentomateriaali 21.2.2009, Vaajakoski

KUVA: PAULA SEPPÄLÄ

Psykoterapeutti Paula Seppälä piti luennon psyykkisestä valmennuksesta Vaajakoskella helmikuussa. Hän itse touhuaa vinttikoirien parissa ja on mm. vinttikoirien maastajuoksukilpailujen tuomari.

Puheenjohtajalta

Kesä tuli jälleen kerran ihan yllättäen. Koe-kausi tuomarointineen on avattu Uraasil- la jälkikokeen muodossa. Koirat olivat hyvässä vireessä. Näillä ohjaajilla oli homma hallussa, enkä mitään ikäviä lieveilmiöitä havainnut. Tuntuu kummalta, kun Palveluskoiraliiton täytyy vuosi vuoden jälkeen koeohjetarkennuksilla ohjata ohjaajia asialliseen toimintaan. Ei ole harastuksemme arvoista, että erikseen pitää mainita, että ketjukaulaimessa ei saa olla ylimääräisiä lukkoja, hakoja tai VÄKÄSIÄ.

Syksyn näyttelyn tuotto oli taas erittäin hyvä. Kiitos vielä kerran kaikille mukana olleille. Ja kohtahan sama koitos on taas edessä (21.-22.11.). Näyttelytoimikunnassa on ankaran pohdinnan alla järjestävien yhdistysten tehtäväjako ja kunkin työpanoksen suuruus. Meidän vastualueena on ollut lippujen ja luetteloiden myynti, ja se työ on hoidettu hyvin. Jatkossa tietysti olisi hyvä, jos sama työ jatkuisi, sillä kokemuksen kautta on tullut hyvä tuntuma, mitä työhön tarvitaan. Uskon, että hoidamme myös ihan minkä muun homman vaan, jos näyttelytoimikunta päättää kierrättää tehtäviä.

Saimme keväällä koiraharrastusyhdistyksille suunnatun kyselyn Jyväskylän kaupungin koirapalvelujen kehittämisestä. Kysely on osa Pekka Ilénin ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä ja palvelee Jyväskylän kaupunkia palvelujen kehittämisessä. Vastailimme johtokunnan kanssa ”viisaita” ja jäämme odottamaan, poikiiko kysely jotain. Tämä sai minut pohtimaan jälleen kerran tiedotuksen, yhteydenpidon ja palautteenannon kanavia. Olisiko sähköpostilista hyvä tiedotukseen? Kotisivulle salasanan takana olevat tiedotteet, äänestyskyselyt yms.? Lehti on hyvä, mutta tässä kiivaassa elämänrytmissä kovin hidas. Vai onko niin, että keskitytään olennaiseen: koirien kouluttamiseen ja koe- ja koulutustapahtumiin? Voit vastata vaikka sähköpostilla allekirjoittaneelle ;-) ja arvaan monta ko vastausta tulee...

Kesästä nauttien, helteitä odotellen,

Minna Moisio

Seuraavan koiran pitää sopia kajakkiin

Minna Moisio on ollut palveluskoirayhdistyksen puheenjohtajana vuodesta 2006. Minna tunnetaan myös palveluskoirakokeiden tuomarina.

Mikä on yleisin virhe, mitä koirakko kilpailuissa tekee?

Ohjaaja toimii toisin kuin harjoituksissa, äänenkäyttö ja kävelytyyli muuttuu. On oikaistu perusharjoitteissa, kuten koiran oikeassa sijainnissa ohjaajaan nähden. Maastossa yleisin virhe voisi olla se, että ohjaaja luulee tietävänsä koiraa paremmin, ei osaa lukea koiraa tai hätäilee ja siten häiritsee koiran työskentelyä.

Mieleenpainuvien tuomarointimuistojen.

Yksittäisiä tuomaroimintoja en kyllä muista paria päivää pidemmälle. On kuitenkin yksi arvostelu, joka on jäänyt erityisesti mieleen. Se oli ihan ensimmäinen osasuorituksen arvostelu, tottista siis, tuomariurallani. Kohdalle osui erittäin kokenut kilpailija, konkari jo silloin, ja tiesinkin sen. Koira ei toiminut ja suoritus jäi alle ohjaajan ”tarvitseman” pistemäärän. Ohjaaja piti tuomarille puhutellun ja kertoi, miksi tarvitsee ja ansaitsee paremmat pisteet. Sanoin, että voin tarkistaa pisteet eli toisin sanoen luikin karkuun tilanteesta ja pelasin aikaa. Tarkistin pisteet ja kerroin, ettei pisteet muuksi muutu. Ei ollut

kovin tyytyväinen kilpailija, ja minä tietysti murehdin, kuinka ilkeä ihminen olenkaan. Myöhemmin kuulin, että ohjaajalla oli vieras, kaverin koira, jolle oli tullut hakemaan näyttelyä varten tuloksen kyläkisoista.

Millainen on kilpailu-urasi koirien kanssa? Eniten arvostama palkintosi.

Tsakan kanssa kävin jonkun verran kokeissa, mutta kaiken kaikkiaan hyvin vähäinen on kilpailu-urani. Arvostan varmaan eniten vuonna 1989 valjakkohiihdon SM-joukkueemitalia. En toisin ilman tarkistusta muista edes sen väriä, joten se varmaan kertoo jotain.

Mikä koiran kouluttamisessa on vaikeinta?

Oivaltaa asia koiran kannalta siten, että lopputulos on se, mitä itse tavoittelee. Koirahan tekee vaikka mitä, kun osaa asian oikein johdatella. Toistojen jälkeen tapahtuu ”oppiminen” ja sitten täytyy vaan pitää motivaatiota yllä. Palkitseminen oikein on varmaan avain kaikkeen kouluttamiseen. Oli kyse sitten koirasta tai sorsasta. Hmm... onnistuisikohan se murkkujenkin kanssa (kotona on meinaan kahdenlaisia murkkuja, kaksi- ja kuusijalkaisia)

Tehokkain koulutusvinkkisi.

Käytä aivojasi: mieti mitä teet, miksi ja miten.

Ketä koiramaailman taitajaa arvostat?

Piirini on niin pienet, että turha lähteä mer- ta edemmäs kalaan. Arvostan monia läheisiä tuntemiani koiraihmissä, mutta haluan mainita Asko Hämmäläisen. Askolla on ollut vuosien varrella monia koiria. Kaikki koirat hän on hyviksi kouluttanut niiden omia ominaisuuksia huomioiden. Asko on vuosien varrella todella pyyteettömästi myös auttanut muita salaamatta tietoaan. Asko on muutenkin tosi hyvä tyyppi, jonka kanssa uskaltaa lähteä vähän hurjempaankin juttuun mukaan.

Tavoitteesi/toiveesi koiraharrastuksen parissa.

Siirtyä yhä pienempään koirakokoon, sellaiseen, joka sopii kajakkiin ;-p

Terveisiä, muuta sanottavaa

Nautitaan kesästä!

Milloin koiraharrastuksesi alkoi?

Taisi olla vuonna 1984, kun vein pikkusisko El- laa koirakouluun Seppälänkankaan sorakuopille. Mukana oli poikaystäväni saksanpaimen-koira Repe. Peräsen Matti taisi olla se henkilö, joka sai puhutettua minutkin riviin. Rivissä tein niin kuin neuvottiin, käskyt tomerasti koiralle, että sivulle, istu, maahan, paikalla jne. Hienostihan se meni, koira oli ”koulutettu vartiokoira” ja osasi temput ja teki varmaan pelkästä hämmästyksestä mitä pyysin. Hämmästykseni oli kyllä molemminpuolista, mutta siinä se kärpänen taisi puraista. Jatkossa koira kyllä palautti minut maanpinnalle ja yhdessä opeteltiin yhteistyö sitten alusta alkaen.

Mitä koiria sinulla on ollut/on nyt?

Tuon spu Repen jälkeen tuli spu Sissinheimon Zagal, jonka kanssa vähäisen koeurani pääosan olen touhunnut. Tsaga eli 12 vuotta. Sit- ten meni neljä vuotta ilman koiraa. Nyt perheessä on suomenlapinkoiranarttu Bianca.

Miten päädyit tuomaroimaan kisoja? Kuinka monta kisaa olet arvostellut?

90-luvun alussa oli Jyväskylän seudulla melko vähän tuomareita. Ajattelin kai, että itse tuomarina olo voisi helpottaa koejärjestelyjä. Ja tuntuihan se muutenkin kivalta haasteelta oppia uutta. Olen tuomaroinut nyt 17 vuotta ja jos kesässä käy 4-8 kokeessa niin arviolta olen arvostellut 68...136 kokeessa.

Onko jokin kilpailu/harjoitussuoritus jäänyt erityisesti mieleesi?

Parhaat muistot on varmaan ihan niiltä alkua- joilta, jolloin itse oli täysillä mukana touhuis- sa. Hangasjärven hiihtoleiri, valjakkohiitoki- sat Revontulessa. Kaiken kaikkiaan leirit ja isot kokeet ovat minulle niitä mukavimpia ta- pahtumia. Päällimmäisenä nyt tietysti viime kesän SM-kisat.

Mitä koiralle kuppiin?

Syntymäpäivänä saa herkutella.

Erikoiseläinlääkäri Tuomas Kärkkäinen kertoi ruokinnasta koiran eri elämänvaiheissa seminaarissa 21.2. Jyväskylässä.

Jos koira saisi päättää itse, mitä se laittaisi kuppiinsa?

Varmasti koira panisi kuppiinsa sitä, mikä sille parhaiten maistuisi. Tällä ei ole pohjimmitaan mitään tekemistä terveyden tai järkevyyden kanssa. En pysty uskomaan, että koira sen tehokkaammin kuin ihminenkaan, pystyy geneettisesti välittyneen perimätiedon varassa valitsemaan itselleen terveellistä ruokaa. Valintaperusteena ovat mm. makutottumukset ja näläntunne. Koira kestää ihmistä paremmin ”pilaantunutta” ruokaa ja se saattaa maistua koiralle erinomaisesti. Vastataan kysymykseen: mitä sattuu löytymään ja mikä milloinkin miellyttää.

Mikä on koiralle parasta ruokaa?

Kuten luennolla mainitsin, voidaan ruokinnalle asettaa muutama perusedellytys. Ruoan tulee tarjota tarvittava energia, välttämättömät ravinteet, kivennäiset ja vitamiinit jne. Sana ”paras” sisältää arvolutauksia ja sitä en halua käyttää. Korvaisin sen sanoilla ”normit täyttävä” tai ”vaatimusten mukainen”. Valittavasti keskustelu ruokinnasta käy liian suuresti tunteiden eikä tiedon tai tutkimusten pohjata. Tällöinkään en halua nimetä parasta vaan tutkitut normit mahdollisimman hyvin täyttäviä ruokintavaihtoehtoja.

Onko ruokinta ”roturiippuvaista”?

Tietystä määrin on ja tietystä määrin ei. Pentuna vaatimukset ovat samat, mutta pentu- ja kasvukausi kestää eri kokoisilla ja eri roduilla jopa liki vuoden erimittaiset ajat. 15 kk kääppäri on kasvukautensa lopussa, mutta samanikäinen dogi on ehkä juuri ohittanut kasvun puolivälin. Perusvaatimukset eri roduilla on kuitenkin samat. Rodusta riippumatta koiran geneettinen tausta on hyvin samanlainen ja siltä pohjalta vaatimukset ruokinnan suhteen ovat hyvin lähellä toisiaan.

Kumpi on enemmän syynä koirien sairauksiin ruokinta vai jalostus?

Pari vuosikymmentä sitten tähän olisi ollut helppo vastata. Ruokintatietous oli silloin vielä niin lastenkengissä, että suurimmat virheet tehtiin juuri sillä puolella. Tänä päivänä

virheellisen ruokinnan syynä ovat enemmänkin näkemykselliset kuin tiedon tai mahdollisuuksien puuttumisesta johtuvat syyt.

Jalostuksen ongelmat ovat säilyneet samoina koko ajan. Siellä ei taistelle syitä vaan seuroja vastaan ja siksi tilanne ei parane minnekään.

Onko sama, mitä nappulamerkkiä syötää? Onko merkeissä siis suuria eroja?

Luennolla kävimme läpi pinnallisesti muutamia nappulamerkkien eroavaisuuksia. Olen löytänyt useita eri tuotesarjoja, jotka haluavat seurata tutkimusten tuloksia ja soveltaa niitä tuotantonsa. Tuotannossa on helppoja ja vaikeita asioita hoidettaviksi. Helppoja ovat esim. kivennäismäärät ja vitamiinitkin suurelta osin. Vaikeimpia teollisesti lienevät rasvat. Ne muuttuvat lämmön vaikutuksesta helposti biologisesti vähemmän aktiivisiksi. Periaatteessa hinta ja laatu näyttävät kulkevan aika pitkästi käsi kädessä niin eläinten kuin ihmistenkin ruokinnassa.

Mitä merkintöjä nappulasäkeistä kannattaa tuijottaa?

Perinteisesti koiran omistaja osaa jo katsoa kivennäisistä, että kalkki/fosfori-suhde on oikein päin. Vitamiinien määristä kiistellään helposti, mutta siinä usein haukutaan väärää puuta.

Energiapuolella ongelmia onkin sitten enemmän. Selosteessa ei ilmoiteta hiilihydraatteja (sokerifraktio) ja se onkin osattava laskea. Samoin on osattava laskea energiapitoisuus. Hyvässä koiran ruoassa energista suurin osa tulisi perustua rasvojen käyttöön.

Tuoteselosteesta ovat yllä mainitut suuret joko ilmoitettu tai laskettavissa päässä-laskuna. Laadusta tuoteseloste EI kerro mitään. Sulavuuden voi todeta ulosteen koosta ja kiinteydestä. Rasvan laatua voi arvioida karvapeitteen kunnosta. Etenkin aikuisen koiran ruoan laadusta ei kovin paljon muuta voida sanoa ilman klinisiä tutkimuksia ja silloinkin tulokset ovat usein aika tulkinnanvaraisia.

Kasvavalle koiralle ovat proteiinit lihasten

rakennusaineina merkittäviä ja siksi niiden laadulla on pentu- ja kasvukaudella suuri merkitys.

Mikä on suurin virhe, minkä ruokinnassa voi tehdä? Voiko jotain ainesosaa syöttää niin liikaa, että se on jo vaarallista?

Suurin virhe on sellainen, joka aiheuttaa koiralle pysyvän vamman. Yleisin näistä liittyy kasvukauteen ja siinä etenkin kasvun alkupuoleen (ikä 3-8 kk). Tällöin tapahtuvat luuston kehitykselle merkittävimmät muutokset. Epätasapaino Ca/P-suhteessa ja määrissä tai ylipaino ovat erityisen epätoivottavia ilmiöitä tässä iässä. Ne jättävät koiraan yleensä pysyvän jäljen joko nivelten vääntymisen tai esim. lonkkavian muodossa.

Vanha patologian totuus kertoo, että määreä tekee myrkyt. Tällä tarkoitetaan sitä, että mikä tahansa aine liikaa nautittuna on vahingollinen.

Ihmisille suositellaan kasvirasvoja. Entä koirille?

Niin koiralle kuin ihmisellekin on välttämättömyyksiä saada ravinnon yhteydessä tyydyttämättömiä rasvahappoja. Nämä ovat yleisesti ottaen niitä omega-3 ja 6-rasvahappoja. Yleisimmin tarjotaan suhteellisen lyhytketjuisia muotoja, joista elimistö sitten rakentaa pidempiä. Tavallisimmat kasvirasvojen rasvat ovat omega-6 mallia ja nykyään niitä voidaan katsoa koirien saavan riittävästi. Hieman suurempi ongelma ovat omega-3 hapot, jotka ovat tyypillisesti eläinperäisiä ja sielläkin lähinnä kaloista saatuja. On tapauksia, joissa koiralla ei ole ketjujen pidentämiseen tarvittavaa entsyymiä riittävästi käytössään ja siksi nykyään pyritään tarve täyttämään suosittelemalla ravintoon lisättäväksi valmista omega 3- ja 6-happoja. Näiden puute näkyy lisääntyneinä allergioina ja hallitsemattomien rappeumatilojen (sydän- ja munuaisongelmat) lisääntymisenä.

Kuinka paljon on tarpeeksi ruokaa?

Luennolla laskimme koiran tarvetta. Ruokinta ei kuitenkaan ole matematiikkaa. Käydessäsi

Jatkuu seuraavalla sivulla ...

seuraavan kerran eläinlääkärillä ota puheeksi ns. body score -arviointi. Periaatteessa se on sama, mitä teemme kanssaihmisille joka kerta heitä tavatessamme. Arvioimme, onko paino kohdallaan, onko sitä tullut lisää tai mahdollisesti vähentynyt. Oma silmämme on oppinut tekemään tämän arvion jo tiedostamattakin. Koiran ruokinnan tulee perustua ruoan anosteluun. Annosta sääten koiraa pysyy timmissä kunnossa ja ruokin- ta on kohdallaan.

Mikä koiran ruokinnassa as- karruttaa omistajia eniten?

Uskon, että eniten omistajia askar- ruttavat kaupalliset väittämät. On vaikeaa löytää lähdeä, johon voi- si perustaa oman käsityksensä. Ruokintatietämys koirien suhteen on kasvanut siinä määrin, että opi- tut totuudet muuttuvat muuta- man vuoden välein. Olisi hyvä, jos itse kullakin olisi konsultointiyh- teys omaan luottamustahoon.

Toinen tähän liittyvä ja osin sa- moista lähteistä pulpuava ongel- ma syntyy maailmankatsomukselli- sesta asian lähestymisestä. On vai- keaa ajatella vegaanikoira ja usein on vaikeaa asettaa koiran asemaan miettien omista lähtökoh- distaan, mikä on koiralle parasta.

Mitä muuta haluat kertoa?

Ruokinnassa on tärkeää muistaa, ettei koiraa ole pieni ihminen. Äl- käämme siirtäkö omia tottumuk- siamme tai tapojamme koiran ruokintaan.

Asiat uteli
Jaana Pinson

Mikro-organismien merkitys

Miten ja miksi suoliston kasvusto määrää kotieläintemme terveydestä?

Kirjoittaja eläinlääkäri Thomas Backhaus
Akademie für energetische Tiermedizin
www.holisticvet-verlag.de
www.tierklinik-roemische-villa.de

Suomeksi kääntänyt Kirsti Palussek (suluissa kursivilla Jaana Pinson)

Koiran syntymä on aivan erityinen tapahtu- ma. Pennut eivät vielä tiedä mitään siitä on- nestaan, että saavat seuraavina tunteina ison kasan terveydellisiä hyötyjä, mutta ehkä myös sai- rauksia edistäviä asioita emoltaan. Elämän ensim- mäisinä tunteina narttu välittää pennuille bakteerinsa. Tämä ei tietenkään tapahdu ulosteiden vaan syljen ja ruumiillisen kontaktin välityk- sellä, lisäksi tulevat lähimmän ympäristön vaikutukset.

Pentu tulee siis maailmaan käytännöllisesti kat- soen "steriilinä" ja se elähtyy mikro-organis- mien välityksellä, joita se saa emoltaan ja ympäristöstä.

Ennen tämä kävi automaattisesti: koiria ei ruo- kittu niin monella tapaa väärin ja liikaa, niillä ei ollut niin labiili (*epävakaa*) suolistobakteerikan- ta, niiden ei tarvinnut niellä niin paljon matokuu- reja ja antibiootteja eikä niiden ympäristö ollut toisaalta niin steriili - toisaalta siitä johtuen tau- teja aiheuttavien bakteerien ja virusten kyllästä- mä.

Nykyisin monet nartut kärsivät suolistobaktee- rikannan vakavista muutoksista. Yhä useammille pennuille välittyvät toisaalta itse suolistobaktee- rit, toisaalta niiden sisältämät tiedot ja eritteet väärässä koostumuksessa ja negatiivisesti muuttu- nein ominaisuuksin niin, että monimutkaisessa vatsa- ja suolistosysteemissä tapahtuu lyhyessä ajassa vääränlaista asutusta ja organisaatiota - kauas kantavin seurauksin.

Emot kärsivät usein ongelmista suolistossaan, siksi pennut saattavat saada jo ensimmäisinä elintunteinaan vääränlaista bakteeri-informaatiota.

Pennun taipumus kasvuun ja se, että pennun energiavarastot ovat niin voimakkaat, aiheutta- vat sen, että omistaja tai kasvattaja harvoin huo- maa kehittyviä latenteja (*piileviä*) ongelmia koiran elämän varhaisvaiheessa. Tietysti huoma- taan, että eläimen immuunisysteemi ei riitä torjumaan matojen tarttumista, että mado- tusten jälkeen seu- raan usein ripulia ja ilmavaivoja jne. tai jopa isompia ongel- mia, jotka näkyvät ruoansulatushäiriö- nä tai infektioina, mutta kaikki pitävät sitä normaalina. Jos pentuja kuolee infek- tioihin, etsii vastuus- sa oleva ensimmäise- nä syytä omasta työs- tään.

Perusta pennun terveydelle lasketaan sen en- simmäisten kolmen elinkuukauden aikana.

Koiran ja kissan ruoansulatussysteemin mikro- organismit säätelevät kaikkia organismin elintoi- mintoja. Eri suoliston osien asutus alkaa ensim- mäisinä elintunteina ja ensimmäinen vaihe loppuu kolmen kuukauden iässä. Sitä ei sen jäl- keen voi enää koskaan täysin korjata ruokinnalla tai lääkkeillä.

Hallintakeskus kaikille bakteerien ohjaamille elintoinnille on vatsa ja suolisto.

Bakteereja on joka paikassa elimistössä, myös iholla ja korvissa, mutta hallintakeskus on vatsa ja suolisto. Siellä sijaitsevat hallitsijat li- makalvojen muodostelmissa. Tämän "esimiesker- roksen" pinta-ala käsittää tuhansia neliömetrejä, eri lajeja on 400-500 ja määräksi voi spekuloida (*arvioida*) muutamaa sataa biljoonaa. Bakteerit voivat siellä hyvin, kun

- happo-emäs -tasapaino on kohdallaan
- niillä on tarpeeksi happea, kosteutta ja ravin- toaineita
- vatsan ja suolen seinämät ovat tarpeeksi pak- suja ja elastisia (ne koostuvat lihaksista, jotka vahvistuvat vain rasituksen kautta, eivät hem- mottelun ja helpotuksen kautta)
- tarjonnan ja puutteen välillä on tasapainoinen suhde (positiivinen stressi).

Jos kaikki sujuu hyvin eivätkä ne koe toisten koirien huonojen bakteerien hyökkäyksiä ja tar- tuntoja kovin usein, täyttävät ne kiltisti monia tehtäviä. Ne osallistuvat immuunijärjestelmän muodostamiseen ja ohjaavat sitä, hajottavat li- ma-aineita ja sappihappoja, eliminoivat jätetuot- teita, muodostavat verta.

Ne määrittelevät myös immuunisysteemin ky- vyn työskennellä ergonomisesti ja tehokkaasti, mikä ei ole taattua atopioissa, allergioissa tai au- toimmuunisairauksissa. Ne antavat impulsseja ja tietoja elimistön ravinnon hyväksikäyttöön ja ovat osavastuussa imunesteen ohjauksesta ja suolisolujen (entero- ja kolonosyyttien) ravitse- misestä.

Ja mikä on erittäin tärkeää: ne ohjaavat va- lon, veden, solukontaktien ja värinän avulla le- vittämiensä ja välittämiensä ominaisuuksien avulla kaikkia muita mikroja, immuuni- ja imuso- luja, säätöpiirejä, hormonien toimintaa koko or- ganismissa ja jopa sen ympäristössä (aura).

Suolen tasapaino takaa myös sen, että itse suolistosysteemiin ei pääse taudinaiheuttajia. Se suojaaa suolen seinämää ja limakalvoa ja siten ko- ko organismia.

Suolistobakteerikannan 100 % toimivuus on tär- kein perusta pitkän tähtäimen terveydelle ja terveyden kuormituskyvyille.

koiran vatsassa ja suolistossa

Se, että kaikki ei aina toimi, johtuu yleensä useammasta tekijästä:

- edellä mainittu väärä leimautuminen
- ravinnon liian suuri määrä ja liian usein toistuvat ateriat
- tuhotut tai ainakin muuttuneet valkuaisaineet
- kylmät rasvat
- liian helposti sulava ruoka, kuidun puute,
- kemialliset antioksidantit ja säilöntäaineet
- vitamiinien ja mineraalien liika-annostus
- käymistuotteet, rikkiatomit, liikahappoisuus, happiköyhyys
- sisäloiset, matokuurit
- rokotukset, antibiootit, kemialliset kirppukarkotteet...

Seuraus: manipuloidun suolistojärjestelmän ympäristö huononee aerobisten bakteerien kannalta (elävät paremmin hapellisessa ympäristössä), mutta muuttuu edullisemmaksi anaerobisille bakteereille (klostridit, *E. coli*), jotka hyötyvät hapen puutteesta ja lisääntyvät toivottua enemmän. Määrältään ylivoimaisina ne kehittävät epämiellyttäviä ominaisuuksia: ne voivat hyökätä veren kimppuun, luovuttavat myrkkijä suoleen ja kuollessaan vapauttavat myrkkijä (endotoksiineja). Itse suolessa ne vahingoittavat suolisoluja, immuunisysteemiä ja lamauttavat suoliston lihakset.

Vielä huonompi asia on se, että ne vaelta- vat vahingoittuneen suolen seinämän läpi kehoon, missä ne vahingoittavat maksaa, munuaista, pernaa, hyökkäävät rustojen, nivelten, jänteiden, limakalvojen ja verisuonien kimppuun ja saattavat siten vahingoittaa kaikkia tunteoelmia biofysiikaalisen energian siirron kautta.

Kaikki krooniset sairaudet (myös allergiat, artroosi (nivelrikko), autoimmuunisairaudet, syöpä, ihottumat, silmäongelmat...) johtuvat lopulta suoraan tai epäsuorasti sairaasta suolistovatsa -järjestelmästä.

Niinpä jo nuorilla koirilla voi olla ripulia, kasvuhäiriöitä, morbiideja luita, 10 kk:n iässä ilmestyvät ensimmäiset allergiat ja korvatu- lehdukset, viiden seuraavan kuukauden jäl- keen turpooa ensimmäisen kerran polvi, suuren koiran omistaja pelkää muutenkin ai- na vatsalaukun kiertymää, kolmen vuoden iäs- sä tarvitaan usein antibiootteja ihotulehdus- ten hoitoon jne... Sama koskee munuaisongel- mia, maksan turpoamista ja huonoja hampai- ta. Listaa voisi jatkaa kuinka pitkälle tahansa ja lähes joka kerta voitaisiin todeta yhteys aggressiiviseksi muuttuneisiin suolistobaktee- reihin - mikäli asioita tutkittaisiin siihen suun- taan.

8-12 viikkoa vanhojen pentujen ulostenäyt- teistä 85 % sisältää suuria patogeenisiä muu- toksia suolistobakteerikannassa.

Älykkäimpiä bakteereja ovat kolibakteerit (*E. coli* -bakteerit). Ne ovat anaerobisia bak- teereja, joilla on hämmästyttävää kykyä: bio- aktiivisten peptidien muodostus, nämä

toimivat hormoneina, toksiineina (myrkkijä- nä), neurotransmittereina (välittäjäaineina), vaikuttavat kudoksen kasvuun, toimivat fero- moneina tai signaalimolekyyleinä, muutamil- la on antibioottisia vaikutuksia.

Suoletta on oma hermojärjestelmä (puhu- taan noin 100.000.000 hermosolusta), joka kommunikoi kaikkien muiden ruumiissa ole- vien kanssa ja siten panee alulle ja ylläpitää lukemattomia prosesseja, organisoii noin 2/3 kaikista koiran puolustuskykysoiluista, on vas- tuussa energian tuottamisesta ravinnosta ja tuottaa lähes 40 hormonia, joista erittäin tär- keän serotoniinin kokonaan. Tätä kautta (ente- riittisen hermojärjestelmän kautta) vaikutta-

” 25-vuotinen
kokemukseni osoittaa,
että koirat, joilla
on vahvat suolet ja
vatsa, elävät
pidempään ja
iloisemmin, ja voivat
kellon tikitettua
loppuun nukahtaa
rauhallisemmin ja
arvokkaammin. ”

vat suolistobakteerit myös aivoihin, tunteisiin ja käyttäytymiseen.

Suolistobakteerit vaikuttavat siis myös suu- resti koiran käyttäytymiseen ruumiin ener- giateiden kautta.

Stressiproteiinien tuotanto, orgaanisten so- lujen suojele ja niissä sattuneiden vahinkojen korjaaminen (syöpä!) tai niiden kouluttami- nen selviämään hätätilassa, puutteen vallites- sa tai rasituksen alla.

Kiinnostavaa on, että tämä erittäin tärkeä kyky tulee esille silloin, kun *E. coli* -bakteerit eivät kasva, mikä tapahtuu ainoastaan paas- ton aikana. Bakteerit luonnossaan ekosys- teemeissä stressi ja puute ovat sääntö ja liikatarjonta harvinainen poikkeus.

Yksi koiralle tärkeimmistä elementeistä on ravinnon tarjonnan ja puutteen vaihtelu, ja puute on vahvemmin ja useammin esiinty- vä.

Puutteesta johtuva stressi on suolistolle hy- vin tärkeää, sillä hemmottelevalla liikatar- jonnalla kidutamme suolistokasvullisuutta ja olemme siten syyäitä bakteerien kiukkui- seen reaktioon.

Vaelluskyky: *E. coli* -bakteerit voivat asut- taan koko ruumiin, koska ne pystyvät vaelta- maan ja kiinnittymään paikallisesti. Koko joukko bakteerien aiheuttamia munuaisai- rauksia johtuu siitä, että bakteerit vaeltavat virtsateitä pitkin munuaisiin saakka.

Myös muut patogeeniset bakteerit, kuten esim. pseudomonaadit, seuraavat niitä ja ko- pioivat niiden ominaisuuksia.

Aggressiiviset bakteerit ovat kaikenlaisten systeemisten ja paikallisten infektioiden etu- joukkoja.

E. coli muodostavat resistenssiä: mitä yli- voimaisempia ne ovat määrältään ja mitä aggressiivisemmaksi ihminen ne tekee, sitä voimakkaammin ne alkavat puolustautua vaaratekijöitä kuten vasta-aineita ja anti- biootteja, mutta myös niiden kanssa kilpaile- via aerobisia bakteereja (esim. maitohappobakteereja) vastaan. On järkyttä- vää, että ne periyttävät näitä resistenssejä jälkeläisilleen ja luovuttavat niitä eteenpäin jopa toisille bakteereille. Niinpä selitys infek- tioiden aiheuttajien kuten aeromonaadien, pseudomonaadien ja stafylokokkien dramaat- tiselle resistenssin kehittymiselle löytyykin *E. coli* -bakteerien ominaisuuksien muutokses- ta.

Sille maailmanlaajuiselle kehitykselle, et- tä hallitsemattomia koirien infektiota esiin- tyy yhä enemmän, on tarpeeksi selityksiä, jotka osoittavat säälimättömästi oman käyt- täytymisemme virheitä.

E. coli -bakteerit suunnittelevat myös tu- levaisuuttaan. Jos niitä kiusaa esim. antibioot- teilla, ne tosin vähenevät, mutta henkiin jäävät bakteerit ottavat hyvin nopeasti oppia kokemuksesta ja tulevat yhä kekseliäämmiksi siinä, miten varustautua vihollisten varalta. Ne vieläpä aktivoivat älynsä, kun niukkuus ja hätä vallitsevat. Silloin *E. coli* -bakteerit al- kavat nopeasti hyödyntää tarjolla olevaa niukkaa ravintoa, ja projisoivat opitun myös tulevaisuuteen. Kun joskus myöhemmin on taas saatavilla enemmän "ruokaa", voivat myös niiden jälkeläiset käyttää sitä tehok- kaammin hyväkseen.

Jos koiralla on terveysongelmia, on aina mielekästä reagoida niihin suoliston sanee- rauksella ja johdonmukaisella ruokintastra- tegian muutoksella.

Infektioissa lankeaa kolibakteerien tehtä- väksi myös stressiproteiineja ja vasta-aineita aktivoimalla vastata tilanteeseen (mihin saat- taan myös kuulua kuumeilu), niillä on myös ta- vallaan muisti tai kuvaannollisesti ilmaistuna immuuniuden käsikirja, jota ne voivat yhä uu- delleen opiskella.

Anaerobiset bakteerit ovat oppimiskykyi- siä, ja voimme (uudelleen) kouluttaa niistä hyödyllisiä työkaluja. Niitä ei saisi ärsyttää kemiallisilla aineilla, vaan oppia käyttämään hyväksi niiden kykyä.

Niinpä osaa koiran elämästä määrittää sen oma suolistokasvullisuus, ja se koodittuu juuri nuorilla pennuilla, ja siihen vaikuttaa myöhemmässä elämässä pääasiassa meidän ruokinta- ja hoito-ohjelmamme.

Lisäksi on otettava huomioon seuraavat osittain itse empiirisesti löytämämme ja osit- tain tieteellisesti usein todistetut asiat:

Jatkaa seuraavalla sivulla ...

Suolistobakteerikannan ominaisuudet voi siirtää toisille koirille (näkökontaktilla: Prof. Gurwitsch, 1923, Gesetz der biologischen Induktion ja vaelluskykynsä takia).

Terveys on tarttuvaa kuten sairauskin, mikä jättää näkökulman avoimeksi omalle yhteiselollemme koiriemme kanssa; miksi tämän kappaleen pitäisi olla toisin kirjoitettu?

Terveys on tarttuvaa kuten sairauskin.

Syöpä on aina kroonisen kehityksen tulos, joka alunperin alkoi suoliston kasvullisuuden häiriönä.

Koirien syöpäsairauksien määrä nousee vuosittain dramaattisesti. Siinä vaiheessa kun tauti on totista totta, alkaa diagnostikkojen kilpajuoksu syöpäkasvainta etsiessä ja tutkimukset tulevat yhä kalliimmiksi, mutta miten tarina yleensä päättyy? Miksi ei aikanaan ole investoitu (suhteessa vähän) syövän ehkäisyyn?

Myrkyjen muodostuminen, hapen menetys ja käymisprosessi heikentävät resonanssivoimaa. Värähtelykyky ja valon dynamiikka ovat selityksiä sille, miksi homeopaattiset tai kasvisperäiset lääkkeet tai laserterapiat (mikäli ne on valittu oikein) vaikuttavat joihinkin, toisiin hädin tuskin ja seuraaviin ei ollenkaan.

Kroonisesti vahingoittuneet immuunijärjestelmien blokaadit on ensin saatava aukeamaan ja myrkyt poistettua, mikä on paljon vaikeampaa kuin tavanomainen aktivointi. Heikentyneiden suoliston mikro-organismien energiahukka syö elämän laatua ja vanhempien koirien kykyä elää pitempään.

25-vuotinen kokemukseni osoittaa, että koirat, joilla on vahvat suolet ja vatsa, elävät pidempään ja iloisemmin, ja voivat kellon tikitettyä loppuun nukahtaa rauhallisemmin ja arvokkaammin.

Suolistobakteerikannan tiedot ja voimat ovat koiran saattajia hautaan asti.

Kuka todella pitää koirastaan auttaa sitä terveen suolistokasvullisuuden kautta onnelliseen ja tarpeeksi pitkään elämään.

Tämän haluaisin sanoa loppulauseena ja pyytää lukijoitani olemaan pahoittamatta mieltään tuomistani epämiellyttävistä uutisista. Nähkää mieluummin asian toinen puoli, se että tiedostamalla nämä asiat voimme tehdä jotain paremmin koiriemme hyväksi.

Ei ole koskaan liian myöhäistä oppia.

Holistivet-Verlag kustantamon kirjoituksissa, kirjoissa, filmeissä ja äänikirjoissa ammatissaan kokeneet kirjoittajat kertovat "kokonaisvaltaisen eläinlääketieteen" innovatiivisesta tutkimuksesta yleisesti. Vastuuvapaus: Kirjoittajat ja kustantamo eivät vastaa kirjoitusten sisällöstä.

Kun koiraan sattuu

Kaikkein ideaalein tilanne olisi, että koirillemme pystyttäisiin luomaan elinolosuhteet ja elämä, jossa kaikki sairaudet voitaisiin hoitaa jo ennakoon. Mutta koska tähän ei koskaan päästä, on lemmikkien omistajien tehtävä reagoida koiran kivun merkkeihin ja hoitaa eläintä mahdollisimman hyvin.

Tutkimukset viittaavat, että koirat aistivat kipua aivan kuten ihmiset, kuitenkin ihan tarkkaa tietoa ei ole, miten koira sairautensa ja kivun kokee. Koirat, kuten muutkin eläimet, voivat näyttää kivun monin eri tavoin, mikä vaikeuttaa omistajan ja hoitajan työtä.

Kun sanat eivät ole käytössä, tarvitaan kivun lukemiseen koiran lukutaitoa ja pieniin signaaleihin reagoimista. Kipua tutkitaan mm.

- käyttäytymistä seuraamalla
- autonomisen hermoston toimintaa mittaamalla (tahdosta riippumattomat toiminnot: verenpaine, hengitystiheys, sydämen syke)
- verinäytteillä
- elimistön omien "kipulääkkeiden" pitoisuuksia mittaamalla.

On hyvin tärkeää, että koira omaa kyvyn tuntea kipua. Jalostuksen kautta saatua liian korkea kipukynnys osalla roduilla on ongelmallinen, sillä niillä kivun ulospäin näkyminen tarkoittaa jo pahaa tilannetta, jota ei ehkä pystytäkään enää hoitamaan ennalleen. Kivun tehtävänä on varoittaa koira ja samalla se aiheuttaa toimintoja, jotka mahdollistavat mahdollisimman pienen vaurion (mm. kuumaa koskettaessa koira vetää itsensä nopeasti kauas estääkseen pahemmin palamista).

Motivaatio on myös tehokas kivun peittäjä, joten omistajan on pidettävä huolta, ettei kipuilevaa koira käytetä työhön, joka peittää kivun. Esim. riistaviettinen koira kyllä lähtee riistan perään kipeänäkin eikä huomaa työssä ollessaan ongelmia - kipu tulee vasta jälkikäteen. Tilanne on sama esim. treenikentällä, jos motivaatio on oikein rakennettu. Kotioloissakin koiralle mieluinen asia voi voittaa kivun, kuten metsään pääseminen tai kaverikoiran kanssa leikkiminen.

Jos näet koirallasi tai treenikaverin koiralla kivun merkkejä, vieköö koira vielä kentältä pois ja seurakkaa sitä siellä. Aina edes tämä ei auta, vaan tarvitsee lähteä kunnolla tilanteesta ja paikasta pois. Kun koira saa aloittaa työnsä, ei se enää hyvin motivoituneena näytä kipua ulos ja näin ollen tilanne pääsee pahentumaan.

Koiran kipukäyttäytyminen

On muistettava että eläin ei ilmaise kipua kuten ihmiset. Kipukäyttäytyminen vaihtelee hyvin

kin paljon eri yksilöiden välillä, myös rotuvaihteluita on. Yleisinä kipukäyttäytymisinä voidaan listata:

1. Ruokahalun / juomisen muutos

Kipeä koira menettää yleensä ruokahalun, mutta vastaavasti voi juoda normaalia enemmän.

2. Muutos turkissa

Koiran turkki voi menettää kiiltonsa ja karvan lähtö lisääntyä epänormaalisti kivun seurauksena. Koira voi olla myös suttuisen näköinen.

3. Koira alkaa haista

Kivun seurauksena koira voi alkaa myös haista epänormaalisti (turkki, suu, korvat, silmät, virtsa, peräaukko). Usein haju on hyvin pistävä.

4. Koira osoittaa epänormaalia kiinnostusta jotain paikkaansa kohtaan, esim. putsaa tai nuolee itseään entistä enemmän.

Jos koira osoittaa entistä enemmän kiinnostusta johonkin kohtaan itsestään, voi se olla myös kivun osoitusta. Näitä ovat esim. nuoleminen, raajan jyrsiminen/pureminen, itsensä raapiminen, takapään laahaaminen, pään ravistaminen tai vinossa pitäminen. Vainan pitkittyessä, koira voi jopa

järsiä raajansa karvattomaksi tai vereslihalle. Yleisin heijastekohde onkin raajat. Niiden nuoleminen ei kuitenkaan läheskään aina tarkoita ongelmaa siinä kohdassa, vaan usein syy on muualla ja kipu vain heijastuu raajaan.

5. Fysiologisten parametrien muutokset

Tällaisia oireita voivat olla kiivas hengitys (hengittää nopeasti mutta pinnallisesti), puuskuttaminen ja läähättäminen, sydämen tihtentynyt lyönti sekä lämmön nousu.

6. Muutokset elimistön toiminnassa

Kivuliaalla koiralla on uloste usein hieman löysää tai ulostaminen vaikeaa. Myös virtsaamisen tarve voi olla lisääntynyt radikaalisti.

7. Ilmeen muuttuminen

Koiran silmät ovat hyvä kipupeili, katse voi muuttua sameaksi tai lasittuneeksi. Myös korvien asento kielii kivusta.

Myös koulutusohjaajan on hyvä tietää perusasiat koiran kivusta ja mahdollisista oireista, jotta hän pystyy auttamaan omistajia kentällä ymmärtämään koiriaan paremmin. Kerran vii-

kossa koiraa näkevän on helpompi nähdä muutokset.

Kentällä ja muissa tapahtumissa selkeämmin erottuvia kipukäyttäytymisiä ovat mm.

1. Koira ontuu

Ontuminen tai muu selkeästi näkyvä oire liikunnassa on yksi helpoimmista tavoista huomata kipu. Kivun alkulähde voi kuitenkin olla jossain aivan muualla ja tulla pitkittyneenä esille ontumisena, jolloin kohdentaminen hankaloituu.

2. Muu muutos liikkeissä

Kipu aiheuttaa muutosta myös koiran liikuntatottumuksiin, -tapaan ja -haluihin. Koira voi alkaa väistämään jotain liikuntamuotoa (kävely, ravi, laukka), kulkea vinoon (ns. kahta rataa), kulkea epätahdissa ja mahdollisesti etu- ja takapää ei kulje samaa tahtia tai edes samaa liikuntamuotoa (esim. etupää ravaa kun takapää laukkaa) ja hyvin yleinen ongelma on peitsaaminen. Jos koira ei aikaisemmin ole peitsannut, ei se yhtäkkiä muutu rodulle tyypilliseksi tavaksi liikua, kuten usein kuulee sanottavan. Myös jos koira lopettaa hyppimisen tai portaissa kulkemisen on se selkeä merkki kivusta.

Koira voi myös alkaa nukkua eri asennossa kuin ennen. Yksi helpoimmista osista koiran lukemisessa on sen häntä, kipuilla koiran hännän asento voi olla muuttunut tai liike ei ole entisen laajuinen. Häntä myös voi jättää osan liikerata-alueesta käyttämättä.

Yleensäkin epänormaali asennot, jotka eivät aikaisemmin ole olleet koiralle ominaisia, pitäisi herättää omistaja miettimään syytä.

Jos koira yhtenä päivänä ei suostu hyppäämään estettä, joka aikaisemmin ei ole ollut ongelma, tai alkaa agilitiässä pudottaa rimoja, on hyvä pysähtyä miettimään syytä.

3. Muuttunut käyttäytyminen

Jos koiran käyttäytyminen muuttuu radikaalisti, on hyvä syy miettiä myös kivun mahdollisuutta. Käytöstä täytyy aina peilata entiseen tilanteeseen eikä johonkin toiseen koiraan. Tällaista muuttunutta käytöstä voi olla esim.

- rauhallisesta tulee vilkas tai päinvastoin
- koira alkaa yllättäen potea eroahdistusta, hakee läheisyyteen tai toisaalta eristäytyä
- ennen hiljainen koira haukkuu helposti
- koira on ärsyyntynyt tai jopa käyttäytyy aggressiivisesti
- nukkumisongelmat: koira on yöllä levoton eikä rauhoitu nukkumaan
- arkuus: muuttuu fyysisesti tai henkisesti araksi

Kentällä esimerkiksi ennen vilkas koira muuttuu haluttomaksi. Ennen kuin koiralta aletaan vaatia tai syyttää jopa laiskaksi tai uppiniskaiseksi, olisi syytä miettiä kivun mahdollisuutta.

4. Epänormaali asennot

Myös muuttuneet tavat asennon suhteen pitäisi herättää omistajan ajatuksia. Mm. koira joka ennen on ollut valpas ja jaksanut seistä paikalla ollessa, meneekin helpolta istumaan

13-vuotias saksanpaimenkoira Justiina saa selkä- ja nivelpaivoihinsa hyvän avun hieronnasta.

tai maahan, tai ei muutenkaan jaksaa olla yhdessä asennossa kauan. Koira voi myös muuttuneella asennolla suojata kipeää kohtaansa tai yrittää helpottaa oloaan. Usein ensimmäiseksi huomaa joidenkin määrittäytyjen lihasten jännittämisen.

Tällaisia oireita voi myös olla vaikeus kääntä agilitiässä toiseen suuntaan, koira voi ohjauksesta huolimatta haluta kääntyä aina samaa kautta tai toisen suunnan käännökset ovat paljon laajempia.

=> Yleisesti ottaen muutos aikaisempaan!

Vaikeimpina tapauksina huomata kipu voidaan pitää pikkuhiljaa pahentuneita tilanteita. Kun koira näkee joka päivä, eivät muutokset ole niin radikaaleja, vaan olemuksen tai käyttäytymisen muutokseen tottuu ja unohtaa, minkälainen koira oli esimerkiksi puoli vuotta aikaisemmin - aletaan pitää sitä sille tyypillisenä käyttäytymisenä. Näissä tapauksissa usein ulkopuolinen on paras kivun huomioija.

Kivun merkit voivat siis olla hyvin moninaiset ja ne ovat vielä samoja kuin monen muun sairauden tai stressin merkit, joten tämäkin vaikeuttaa kivun tunnistamista. Kuitenkin on aina hyvä miettiä koiran muuttuessa mahdollista kipua. Hyvä jos sitä ei pystytä todentamaan, mutta ainakin yksi mahdollisuus muuttuneeseen tilaan on pystytty näin pois sulkemaan.

Jos kuitenkin on kyse kivusta, on seuraukset hoidon aloittamisesta yleensä nopeasti nähtävissä. Kun koira alkaa parantua muuttuu se entisenlaiseksi ja yleensä siinä vaiheessa omistaja alkaa ymmärtää kivun merkkejä paremmin, kun muutos parempaan tapahtuu nopeasti ja merkit ovat helpommin huomioitavissa.

Kipulääkitys

Kipulääkityksestä ja koiran hoidosta on hyvä aina keskustella eläinlääkärin kanssa. Koirille on omia kipulääkkeitä, jotka tehoavat parem-

min kuin ihmisten ja aiheuttavat vähemmän haittaa. Nykyisin löytyy lääkkeitä erilaisina muotoina, tabletteina (tavallisista maustetuihin) sekä nestemäisenä, joten lääkkeen antamisen hankaluus ei voi olla este lääkeshoidolle.

Lääkityksen rinnalla tai tilalla voidaan käyttää myös muita menetelmiä, joita on hyvä miettiä yhdessä ammatti-ihmisten kanssa. Tällaisia apuja ovat mm. fysioterapia, akupunktio ja hieronta.

Varsinkin liikerataa vaikuttavissa kivuisissa on tärkeää pitää liikeradat oikeina ja lihasten liikkuvuus hyvänä, jotta vähennetään kipua sekä estetään lisävaurioiden syntyä. Käsittelyillä sekä oikein mietityllä liikunnalla varmistetaan koiran mahdollisimman hyvä toimintakyky jatkossa.

Nykyään löytyy myös paljon erilaisia luon- taistuotteita sekä lisäravinteita, joilla voidaan parantaa koiran oloa ja pitää kipua poissa (mm. homeopatia sekä nivelaineet). Myös magneettiterapiasta on saatu varsinkin lihas- ja nivelperäisissä kivunhoidoissa selkeää apua.

Kaikessa hoidossa pitää aina muistaa pääasiana koiran kivuton elämä.

Jos kyseessä on pitkäaikainen ongelma ja krooninen kipu, on toipumiseen varattava aikaa ja malttia. Tällöin toipumisprosessi voi olla hyvin pitkä ja vaatii hyvää yhteistyötä omistajan ja hoitajien välillä.

Koskaan ei kukaan ole niin hyvä koiransa kanssa, ettei pitäisi pystyä ottamaan apua ulkopuolelta. Auta siis myös kavereitasi lukemaan omaa koiraansa, yhdessä näette paremmin!

Koiran omistaja on aina vastuussa lemmikistään ja siitä, että antaa sille hyvän ja mahdollisimman kivuttoman elämän.

Nina Paloposki
Arcanum eläinfysioterapeutti
koira- ja hevoshieroja
Tmi Koirapiste Errol

JÄRKILÄ Kerro jotain itsestäsi ja koiraharrastustastasi/koiristasi
Olen Flyktmanin Anu, asun Laukaassa ja koirakiintiöni kuuluu tällä hetkellä kaksi luppakorvaa. Weimarinseisoja Kira (Metsätien Kiusaus) on neljävuotias ja dobermann Cega (Walldobes Cesta Celeya) 15 kuukautta.

L Mitä lajeja harrastat?

Kiran kanssa harrastellaan metsästyksen lisäksi agilityä. Kolmosluokkaan ollaan siinä lajissa noustu, joten tavoitteet alkavat olla siltä osin melkolailla saavutettu. Cegan kanssa ollaan valittu lajiksi suojele. Oppia koiralle ja ohjaajalle, katsotaan mihin tämä tie vie. :)

E Mikä peltojäljessä kiinnostaa? Entä suojelussa?

Peltojäljessä ja suojelussa kiinnostaa niiden monitahoisuus ja täydellisen suorituksen tarkkuus. Molemmat erittäin haastavia lajeja, ja myös siksi innostavat meikäläisen opinjanoista ja pikkutarkkaa luonnetta. Suojelu on lisäksi uusi laji minulle ohjaajana ja Cega ensimmäinen koira jonka kanssa sitä nyt treenaa.

R Mikä on jäljestämisessä vaikeinta oppia (koiran ja sinun)?

Vaikeat paikat ovat tietysti koira- ja ohjaajakohdaisia. Luulen, että Cegan kanssa se vaikein paikka on vielä edessäpäin, sillä nyt ollaan harrastuksen kanssa vielä kuitenkin melko alussa. Aikaisemman dobberin kanssa peltojäljellä vaikeinta oli, kuten varmasti monelle muullekin, vauhdin säätely ja vauhdin kiihtymisen myötä lisääntyvä epätarkkuus.

T Mitä uutta opit jälkileirillä? Mikä oli leirillä parasta?

Leirillä oli ensinnäkin todella mukava porukka. Kiitokset Mariikalle leirin opeista ja muille leiriläisille seurasta. Myös kelit hellivät meitä koko viikonlopun. Monta pointtia tuli esiin, jotka tallensin muistilokeroihini. Koiria oli mukana useita erilaisia ja eri rotuisia. On aina hyödyllistä kuulla myös neuvoja ja vinkkejä jotka eivät välttämättä juuri itseä kosketakaan, mutta voivat olla hyödyksi tulevaisuudessa.

P Miten koirasi meni jälkeä leirillä? Mitä kommentteja sait?

Me esiteltiin Cegan kanssa leirillä varmastikin kaikkien aikojen huonointa jälkityöskentelyä! Ihmisjoukon kummastelua, jälkipaalun säikymistä... mörköjä siellä ja täällä. Loppua kohti kuitenkin löydettiin hieman rennompia fiilis ja päästiin jäljestykseenkin vähän kiinni. Leiri olikin hyvää harjoitusta suurempaan väkijoukkoon totuttamiseen ja muistutus siitä, että myös sitä on hyvä treenata, sillä lähes poikkeuksetta jälkeä tulee ajettua yksin tai kahdestaan kaverin kanssa. Varsinaisesti jälkeä koskevat neuvot keskittyivät askelpituuteen, namien sijoitteluun ja liinan käyttöön, joihin leiriltä vinkkiä halusinkin.

A Miten usein treenaat koirasi kanssa? Tavoitteesi, unelmasi.

Joka päivä tehdään jotakin. Tottelevaisuusliikkeitä useampaan otteeseen päivän aikana, pieniä pätkiä, liike, pari. Ryhmätreenejä meillä Cegan kanssa on kolme-neljä kertaa viikossa ja sen lisäksi aina aikataulun salliessa lähdetään jälkipellolle talsimaan. Tavoitteena minulla on oppia lajista ohjaajana mahdollisimman paljon. Edetään ilman kiirettä koiran ja ohjaajan ehdoilla ja katsotaan, miten pitkälle rahat riittävät. Kisoihin osallistuminen ja niissä pärjääminen ovat tie-

KUVA: JAANA FINSON

tysti myös tavoitteena. Unelmia en ole vielä osannut rakentaa. Ehkä nekin kehittyvät sitten myöhemmin, kun sanonnankin mukaan nälkä kasvaa syödessä...

M Mitä hyviä ja huonoja puolia löydät koiran kanssa harrastamisesta?

Hyviä puolia on varmasti tuhansia! Harrastus laittaa liikkeelle, tuo uusia tuttavuuksia, kilpailujen myötä voi asettaa itselleen tavoitteita... Onhan koiran kanssa harrastaminen aikaa (ja monesti myös polttoainetta) vievää, mutta en osaa mieltää sitä huonoksi puoleksi. Koirat ovat kuitenkin jonkinlainen elämäntapa. Se ei ole harrastusväline, joka otetaan kaapista treeniä varten ja laitetaan sinne takaisin. Se on harrastuksissa kahden otuksen joukkueen toinen osapuoli ja lauman jäsen.

K Ketä "koiraihmiä" arvostat?

Arvostan niin monia koiraihmiä, hyvinkin erilaisista syistä. Jotkut ovat saavuttaneet paljon koiriensa kanssa, jotkut toimineet koirien parissa pitkään ja jotkut "ylittäneet itsensä" jollakin tavalla. Arvostan ylipäätään ihmisiä, jotka arvostavat koiriaan, tarjoavat niille tekemistä, olipa se sitten kotitottelevaisuutta, kisatreeniä tai jotain siltä väliltä.

P Paras hetki koiran kanssa

Parhaita hetkiä on onnistunut treeni, uuden asian oppiminen, hyvä yhteistyö, yhteiset kokemukset. Parhaimpiin hetkiin kuuluu varmasti myös vapapäivänä vierekkäin köllöttely. Edellisen dobberini kanssa yksi mieleenpainuneimmista kokemuksista oli rotuleirillä kahden hengen teltassa majoittuminen ja kylki kyljessä toisemme lämmittäminen. Parhaita hetkiä on paljon, pieniä ja suuria, menneitä ja tulevia.

KUVAT: NIITTA SAARINEN

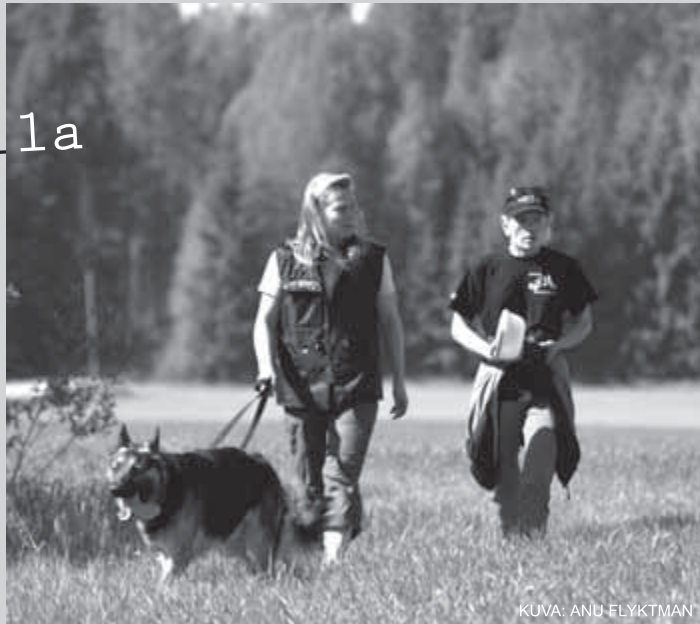
Elämää jälkipellolla

Toukokuussa järjestettiin peltojälkileiri ja kouluttajana toimi Riikka Lehto. Viikonloppua saimmekin viettää todella helteisissä olosuhteissa noin 10 koirakon voimin. Paikkana oli Kuusaassa sijaitseva Varjolan tila ja mitä mahdollisin mökki upeine maisemineen.

Sekä lauantai että sunnuntai ajettiin jälkeä ja seurattiin muiden työskentelyä pellon reunalta. Jälkipellot olivat loistavassa kunnossa ja heinäkään ei ollut vielä ehtinyt kasvaa liian pitkäksi, joten luvassa oli paljon käytännön harjoituksia ja uusia oppeja kotiin viemiseksi. Moni sai varmasti tosi arvokasta tietoa ja apua omiin ongelmiin.

Muutama koira oli vanhoja tekijöitä eli työskentely pellolla oli varmaa, tarkkaa ja tehokasta yhteistyötä ohjaajansa kanssa. Osa koirista taas nuoria ja innokkaita koiria eli koirien taso oli varsin vaihtelevaa. Osa sai apua askeleiden mitoitukseen jäljellä, rauhoittumiseen, esineilmaisuun ja joillakin koirilla vieras paikka ja vieraat ihmiset aiheutti ensin ongelmia, mutta kaikkeen löytyi aina ratkaisu.

Jokaisen koiran jälkityöskentely käyttiin läpi suorituksen jälkeen ja samalla puututtiin mahdollisiin ongelmiin ja annettiin neuvoja ja vinkkejä tilanteen ratkaisemiseksi. Riikka omaa varsin hyvät hermot ja jaksaa oikeasti käsitellä jokaisen koiran yksilönä ja osaa kannustaa ihmisiä eteenpäin.

KUVA: ANU ELYKTMAN

Jimi ja Niitta saivat Riikalta hyviä neuvoja peltojäljen tekoon.

Viikonloppu oli antoisa ja annettujen neuvojen kanssa jälkityöskentely jatkuu eteenpäin. Kiitos kaikille paikanpäällä olleille ja erityiskiitos vielä Riikalle kannustavasta viikonlopusta. Raulille ja Mikalle kuuluu isot kiitokset herkullisesta ruokahuollosta :D

Niitta Saarinen

KESKI-SUOMEN ELÄINSUOJELUYHDISTYS

Eläinsuojelulain tarkoitus on suojella eläimiä turhalta kivulta, tuskalta ja kärsimykseltä. Lain noudattamista valvovat eläinsuojeluviranomaiset: kunnan eläinlääkäri, poliisi ja kunnittain vaihtelevasti jokin terveydensuojeluviranomainen, yleisimmin terveystarkastaja.

Viranomaisten lisäksi maassamme toimii Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry:n, SEY:n, kouluttamia vapaaehtoisia eläinsuojeluvalvojia. Heille on myös mahdollista tehdä eläinsuojeluilmoitus tai kysyä neuvoja. Vapaaehtoisilla eläinsuojeluvalvojilla ei ole viranomaisvaltuuksia vaan he voivat tehdä tarkastuksen asiakkaan suostumuksella ja voivat pelkästään antaa suosituksia eläinten pidon parantamiseksi. He hankkivat tarvittaessa viranomaisapua.

Eläinsuojeluilmoituksen voi tehdä jo epäilyn perusteella, täysin luottamuksellisesti. Epäillessäsi eläinten huonoa kohtelua voi esim. Jyväskylän alueella ottaa yhteyttä terveystarkastaja Mia Kapaseen, p. 050 0542 255, arkisin klo 8.30-11 voi soittaa myös päivystävälle terveystarkastajalle.

Muissa kunnissa eläinsuojeluviranomaisten yhteystiedot saa selville netistä tai soittamalla kunnan vaihteeseen.

SEY:n vapaaehtoiset eläinsuojeluvalvojat Keski-Suomessa

Satu Ahdesmäki, Pertunmaa
p. 044 062 1940

satu.ahdesmaki@netti.fi
Pertunmaa, Hartola, Sysmä, Joutsa

Sirkka Hytönen, Toivakka
p. 040 537 2506

sirkka.hytönen@gmail.com
Toivakka, Leivonmäki

Pia Lehmonen, Suolahti
p. 0400 299 511

piamarjut@hotmail.com
Suolahti, Äänekoski, Sumiainen, Konnevesi, Uurainen, Laukaa

Heidi Tanskanen, Saarijärvi
p. 044 547 6376

heiditanskanen@hotmail.com
Saarijärvi, Pylkönmäki

Vain neuvontaa 2009 loppuun
Tiina Oksanen, Muurame

p. 040 587 9485

oksanen.tiina@gmail.com
Muurame, Korpilahti, Laukaa

Lisätietoja eläinsuojeluasioista tai kotia etsivistä eläimistä:

www.ksesy.fi tai www.sey.fi

puh. 044 080 7766

tiedotus@ksesy.fi

Terveisin

Että elämä ei olisi totista puurtamista, niin kerronpa taas vähän omista puuhistani.

Nyt näille voi jo nauraa, mutta vielä muutama hetki taaksepäin taisin aiheuttaa emännälle pieniä harmaita hiuksia ja hammasten kiristystä tempauksillani.

Mä olen kova saalistamaan. Kun mun piti osua patukkaan ja palloon, niin samalla sinne saattoi eksyä takin hihaa ja housun lahjetta, käsivartta ja pohjetta ja jälki oli sen mukaisista. Toi tuo emäntä ei voinu vuoteen pitää t-paitaa päällään, kun kaikki epäili, että se oli joutunu väkivallan uhriksi.

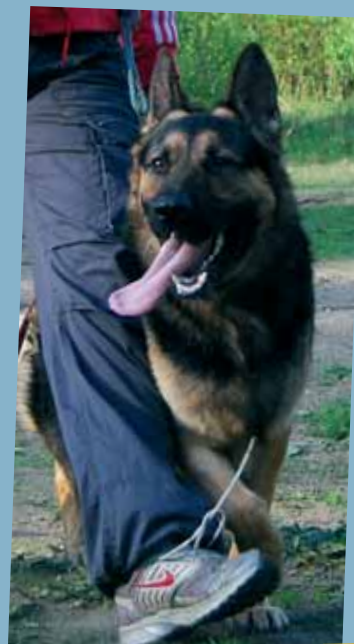
No, turha sitä oli selitellä, ei ne kuitenkaan olis uskoneet ;)

Kesä on ollut kiireistä aikaa. Mulla on ollu kauhein homma pitää kurissa kotiin tunkeutuvat muurahaiset. Mä olen kuulkaa jahdannu niitä monta päivää ja murissu niille, mutta ei tuntunu tehoavan. Nyt mä otin järeemmät aseet käyttöön ja söin ne. Eivätpähän enää hypi silmille - niin!

Mökillä duunattiin sellainen pieni perunamaa ja sivusilmällä varovasti seurailin sitä touhua. Mä näin ihan varmana, että joku piilotti sinne jotain, mutta mitä? Päätin vähän tutkia tilannetta, kun kukaan ei olisi näkemässä. Kävin siis vähän myllymässä peltoa ja hah, sieltä mää löysin ne kaikki kadonneet perunat :D

Meillä harrastetaan!

KUVA: NIITTA SAARINEN

Kuvaa ja kirjoita Nuokkuihin

Nuokut-lehti ilmestyy ainakin kaksi kertaa vuodessa. Useammastikin tulisi, jos juttuja riittäisi. Koska Nuokut-lehdessä ei ole toimittajia, tarvitaan lehden kasaamiseen apua. Kirjoita siis lyhyesti tai laajasti koiratouhuistasi - tai mistä tahansa mielenkiintoisesta asiasta.

Lähetä kuvia tapahtumista, kursseilta, koulutuskentältä. Tuliko koirastasi valio? Lähetä tulokset ja kuvia. Onko mielessäsi juttuaiheita? Kuka persoona kiinnostaisi? Kaipaanko koulutusvinkejä? Vai mitä ihmettä?

Materiaali lehteen ja www-sivujen päivitykset:
nuokut@gmail.com tai jaana.pinson@gmail.com